

УДК 65. 9(4УКР)260

*Олександр Єрмак, Юрій Левченко***ПОВЕРНЕННЯ КОШТІВ З ДЕПОЗИТНИХ РАХУНКІВ, РОЗМІЩЕНИХ
У КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ***Александр Ермак, Юрий Левченко***ВОЗВРАТ СРЕДСТВ ИЗ ДЕПОЗИТНЫХ СЧЕТОВ, ВЛОЖЕННЫХ
В КОММЕРЧЕСКИЕ БАНКИ***Oleksandr Yermak, Yrii Levchenko***RETURN OF DEPOSITS PLACED IN COMMERCIAL BANKS**

Розглянуто проблему щодо повернення коштів з депозитних та інших рахунків у банках. В Україні за останні два роки (2014–2015) з ринку виведено 62 банки. У власників депозитних рахунків виникають проблеми з отриманням коштів, розміщених на депозитних рахунках. Досліджено формування системи гарантування повернення вкладів з депозитних рахунків у комерційних банках фізичним особам. Запропоновано збільшити гарантований розмір відшкодування та вдосконалити законодавчу базу щодо відшкодування вкладів.

Ключові слова: депозит, відсоток, банк, договір, повернення, внесок, розмір.

Табл.: 2. Бібл.: 14.

Рассмотрена проблема возврата средств из депозитных и других счетов в банках. В Украине за последние два года (2014–2015) с рынка выведено 62 банка. В собственников депозитных счетов возникают проблемы с получением денег, размещенных на депозитных счетах. Исследовано формирование системы гарантирования возврата средств из депозитных счетов в коммерческих банках физическим лицам. Предложено увеличить гарантированный размер возмещения и усовершенствовать законодательную базу относительно возврата средств.

Ключевые слова: депозит, процент, банк, договор, возврат, взнос, размер.

Табл.: 2. Библ.: 14.

The problem concerning the refund of deposit and other accounts in banks. Ukraine in the past two years removed from the market 62 banks. The owners of deposit accounts having trouble received funds placed on deposit accounts. Formation of the system to guarantee the return of deposits in commercial banks to individuals. An increase hectares - nude that guaranteed reimbursement and improve the legal framework Drift-tion refund.

Key words: deposits, interest, bank, agreement, return, and contribution, side.

Tabl.: 2. Bild: 14.

JEL Classification: G 00

Постановка проблеми. У будь-якому соціально орієнтованому суспільстві турбота про захист громадян є невід’ємним елементом державної політики. З часу набуття Україною незалежності і до 1998 року в Україні не існувало системи, яка б забезпечувала захист інтересів фізичних осіб – вкладників комерційних банків. До цього періоду в Україні з різних причин ліквідовано 58 банківських установ. Через відсутність механізму захисту інтересів фізичних осіб – вкладників комерційних банків виникали проблеми повернення вкладів, зростала соціальна напруга в суспільстві.

На сьогодні у зв’язку зі значним зменшенням кількості банківських установ для громадян України гостро постала проблема повернення грошових коштів, розміщених на депозитних рахунках у банках. Потрібні нові теоретичні напрацювання щодо підвищення гарантій для власників поточних, депозитних рахунків та їхнє практичне впровадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі повернення грошових коштів з депозитних рахунків приділяється увага держави. В Україні відповідно до Указу Президента України у вересні 1998 року створено Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. З метою посилення відповідальності банків Верховною Радою України прийнято Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Також цій проблемі приділяли значну увагу такі вітчизняні науковці, як К. Алексійчук, О. Залетов, О. Іщенко, В. Саєнко, В. Сулов та ін. Їхні роботи носять конкретний та обґрунтований характер, проте вони мають більш теоретичне значення.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогодні не вирішена проблема щодо повернення коштів з рахунків у банках у сумі, яка перевищує граничний розмір відшкодування.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз стану гарантування повернення фізичним особам коштів, розміщених на депозитних та інших рахунках у банках, визначення перспектив банківсько-приватного партнерства в Україні, розроблення пропозицій щодо подальшого підвищення рівня гарантій для власників депозитних рахунків.

Виклад основного матеріалу. Соціальна відповідальність бізнесу є основою формування сталого розвитку економіки, розвитку суспільства, підвищення якості життя громадян країни. Бізнес як економічне середовище є посередником, який зосереджує, поєднує та представляє інтереси кожної особистості та підприємств, що здійснюють відповідні види економічної діяльності.

Одним із спеціалізованих видів діяльності є банківська діяльність. Банки є основою кредитної системи держави, вони акумулюють значну частину грошових ресурсів, і не тільки організують грошовий обіг та кредитні відносини, а й опосередковують фінансування народного господарства. Головним елементом діяльності банків є кредитні операції. За допомогою пасивних кредитних операцій банки формують свої ресурси. Частина банківських ресурсів утворюється з власних капіталів, які мобілізуються акціонерними банками за рахунок випуску акцій, але найбільшу питому вагу пасивних операцій займає залучення коштів населення на вклади або депозити.

Історично появу депозитних рахунків (депозитів) Г. Ф. Шершеневич, пояснює так: «Іменно потребою громадян хранити свої деньги в надійному місці, не опасаясь за их разграбление и похищение, обычно объясняют появление особых образований создаваемых лицами, занимавшимися разменом денег на улицах и площадях Рима, – которые имели свои торговые здания» [1].

У результаті гіперінфляції 90-х років громадяни України втратили грошові заощадження у відділеннях Ощадбанку в сумі 121,9 млрд гривень, у доларовому еквіваленті це становить 184,7 млрд доларів США. За рахунок коштів бюджету України протягом 1997–2003 років із заборгованості в сумі 121,9 млрд гривень відшкодовані лише 1,46 млн гривень, при запланованих 2,17 млн гривень [2]. Враховуючи, що грошові кошти – це така фінансова матерія, яка не зникає безслідно, а тільки переходить з рук у руки, опосередковуючи обмін цінностей між людьми та організаціями, на сьогодні невідомо, де осіли ці грошові кошти.

Низький рівень запланованого відшкодування втрачених коштів та ще нижчий рівень їх фактичного відшкодування спонукав до втрати довіри громадян України до банківської системи, тому значна частина грошових ресурсів, так необхідних для економіки країни, знаходилася на руках у населення.

Після отримання Україною самостійності до 1997 року повернення вкладів фізичних осіб, розміщених у комерційних банках, не гарантувалося. З метою повернення довіри до банківської системи незалежної України, гарантування повернення вкладів фізичних осіб, захисту прав і законних інтересів вкладників банків 10 вересня 1998 року Президент України підписав Указ «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України» [3]. Відповідно до Указу розроблено та затверджено «Положення про порядок створення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, формування та використання його коштів» [4]. З цього часу запрацював Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Через три роки 20 вересня 2001 року Верховна Рада України з метою підвищення економічного захисту громадян прийняла Закон України «Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб», який став законодавчою основою для функціонування Фонду [5]. З метою збільшення гарантій та зміцнення довіри до банківської системи, вдосконалення захисту вкладників фізичних осіб 23 лютого 2012 року Верховною Радою

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

України прийнято Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [6]. Цей Закон значно розширив повноваження Фонду.

З перших днів діяльності «Фонду гарантування вкладів фізичних осіб» максимальний розмір відшкодування коштів, розміщених на депозитних рахунках у банках, встановлений у розмірі 500 гривень. За весь час діяльності Фонду граничний розмір відшкодування коштів змінювався 11 разів і зріс до 200 000 гривень, тобто в 400 разів. Незважаючи на те, що Фондом гарантування вкладів збільшено граничний розмір відшкодування, не всі кошти відшкодовуються вкладникам. Це було підтверджено головою НБУ Валерією Гонтаревою в інтерв'ю 5 каналу: «Фонд гарантування за всё время выплат за последние 2 года выплатил людям 70 млрд гривен. Покрытие Фондом гарантирования выплат составило в количестве людей 97 процентов, в количестве денег это было значительно меньше, только потому, что крупные вклады» [7].

Банківський сектор є найбільш чутливим до кризових зрушень в економіці, політичних подій, зміни уряду, стихійних лих. Світова фінансово-економічна криза 2007–2010 років похитнула довіру клієнтів до вітчизняної банківської системи, але незважаючи на це протягом 2007–2008 років сума вкладів, кількість вкладників зростала. Відносно багатьох банків було розпочато процедуру банкрутства, тому на початок 2010 року показники по вкладах фізичних осіб зменшилися. Починаючи з 2010 року протягом наступних чотирьох років довіра клієнтів до банківської системи поступово зростала. Після «Революції гідності» в Україні знову знизилась довіра вкладників до банківської системи, про що свідчать дані табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка вкладів, кількості вкладників та середнього розміру вкладів фізичних осіб у комерційних банках України

Дата	Сума вкладів фізичних осіб, млрд грн	Кількість вкладників, млн осіб	Середній розмір вкладу, грн
01.01.2000	3,7	4,6	806
01.01.2007	100,4	24,2	4143
01.01.2008	155,2	29,6	5243
01.01.2009	204,9	34,5	5935
01.01.2010	198,0	31,6	6273
01.01.2011	254,2	32,6	7802
01.01.2012	282,6	35,0	8072
01.01.2013	338,5	44,4	7619
01.01.2014	402,6	47,4	8486
01.01.2015	382,1	46,5	8213
01.01.2016	362,3	44,7	8104

Джерело: офіційна інтернет-сторінка Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [8].

Найбільша сума вкладів фізичних осіб, кількості вкладників та середній розмір вкладу були станом на 01.01.2014 року. Дані табл. 1 свідчать про те, що з 2011 року середній розмір вкладу стабілізувався в межах 8000 гривень. За даними національного банку України громадяни більше 50 % заощаджень зберігають в іноземній валюті, з якої на долари США припадає більше 44 % та на Євро – більше 7 % [9]. Станом на 01.01.2016 року заощадження в національній валюті становили 171,2 млрд гривень, в іноземній валюті – 191,1 млрд гривень [9]. Аналізуючи вклади фізичних осіб відмітимо, що сума вкладів фізичних осіб станом на 01.01.2014 року, оцінених в іноземній валюті за офіційним курсом Нацбанку 7,99 гривень за долар США, становила 50,4 млрд доларів США, станом на 01.01.2016 року сума вкладів, оцінених за офіційним курсом Нацбанку 24,00 гривні за долар США, становила 15,1 млрд гривень, тобто зменшилася в 3,3 разу, незважаючи на те, що зросла мінімальна заробітна плата, середня заробітна плата. Виникає питання: у чому причина низької довіри громадян України до банківської системи?

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

На замовлення Фонду гарантування фізичних вкладів осіб за підтримки Програми розвитку фінансового сектору (USAID/FINREP-II) у березні 2015 року здійснено опитування споживачів фінансових послуг щодо системи гарантування вкладів фізичних осіб.

За підсумками опитування зроблено такий висновок: «Ставлення користувачів фінансових послуг до банків як інституцій для зберігання власних коштів сьогодні досить насторожене. Здебільшого банку довіряють лише незначну частину своїх заощаджень. Тільки 18 % цільової аудиторії зберігають у банках половину і більше своїх заощаджень. А третина населення взагалі не користується послугами банків для збереження заощаджених коштів. Серед опитаних віком від 60 років частка тих, хто не тримає заощаджень у банках найвища – 43 %» [10]. На наш погляд, пояснення таке. Громадяни, старші 60 років, пам'ятають втрати коштів у 90-х роках, які до сьогодні не відшкодовані, тому не бажають ризикувати вдруге. Низька довіра до банківської системи громадян України, старших 60 років, зумовлена пустими обіцянками повернути вклади фізичних осіб, розміщених в Ощадбанку, на депозитні сертифікати і т. д. за часів Радянського Союзу.

Загальна заборгованість за державними облігаціями, заощадженнями у відділеннях Ощадбанку, страховими внесками СРСР на 1 грудня 2015 року з урахуванням інфляції становила 1373,83 млрд гривень, або 114,52 млрд доларів США. Виплачено 15,1985 млрд гривень, тобто 1,1 % [11].

Також за результатами опитування з'ясовано: «Депозити мають лише 30 % опитаних. У 27 % серед некористувачів банківських рахунків причиною відсутності рахунків є насторожене ставлення до банків» [12].

Кожному вкладнику банку Фонд гарантує відшкодування коштів за його вкладом та відшкодовує кошти в розмірі вкладу, включаючи відсотки, нараховані на день прийняття рішення Національним банком України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних, у розмірі загальної суми вкладів, але не більше 200 тисяч гривень.

Фонд надає гарантії на кошти розміщені у готівковій і безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, розміщені вкладниками на умовах договору банківського вкладу, банківського рахунку або через оформлення іменного депозитного сертифіката. Виплати гарантованої суми здійснюється Фондом у національній валюті України.

На сьогодні граничний розмір відшкодування становить 200 000 гривень. У зв'язку з інфляцією, зростанням мінімальної заробітної плати, грошова одиниця України щороку катастрофічно знецінюється, тому, на нашу думку, розмір відшкодування необхідно збільшити. Розрахуємо купівельну вартість граничної суми відшкодування.

Таблиця 2

Знецінення граничного розміру відшкодування за депозитними вкладами до комерційних банків

Показники	Станом на початок			
	2013	2014	2015	2016
Гранична сума відшкодування, грн	200 000	200 000	200 000	200 000
Індекс споживчих цін [13]	100,5	124,9	143,3	
Гранична сума відшкодування з урахуванням інфляції, грн	200 000	199 005	159 331	111 187
Мінімальна заробітна плата	1147	1218	1218	1378
Сума відшкодування в еквіваленті мінімальної заробітної плати	174	164	164	145
Офіційний курс долара США [9]	7,993	7,993	15,81	24,00
Сума відшкодування в еквіваленті долара США	25 022	25 022	12 650	8333

Джерело: розроблено автором.

Грошова одиниця України протягом останніх трьох років стрімко знецінюється, купівельна вартість 200 000 гривень станом на 01.01.2016 року зменшилася. За сьогоднішні 200 000 гривень можна придбати товарів стільки, скільки їх можна було придбати в 2013 році за 111 187 гривень. Також гранична сума відшкодування зменшилася в екві-

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

валенті мінімальної заробітної плати із 174 до 145 мінімальних заробітних плат, в еквіваленті іноземної валюти (доларів США) із 25 022 доларів США станом на початок 2013 року до 8333 доларів на початок 2016 року. Висновок однозначний: захист прав і законних інтересів громадян стосовно коштів, розміщених на депозитних рахунках у комерційних банках за останні роки значно знизився.

Відшкодування коштів за вкладом в іноземній валюті відбувається в національній валюті України після перерахування суми вкладу за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України на день початку процедури виведення Фондом банку з ринку та здійснення тимчасової адміністрації, а у разі прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність» [14], – після перерахування суми вкладу за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України на день початку ліквідації банку.

Виникає питання: чому кошти, розміщені в іноземній валюті, відшкодовують у національній валюті? Відповідь однозначна – тому що офіційний курс Національного банку України завжди нижчий за ринковий курс продажу іноземних валют, і громадянин, отримавши відшкодування в національній валюті, немає можливості придбати еквіваленту кількість іноземної валюти.

Приклад: На депозитному рахунку розміщено 10 000 доларів США під 10 % річних на півроку. Через півроку фізична особа повинна отримати 10 500 доларів США, але вона їх не отримує, тому що банк неплатоспроможний. Національним банком України прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку. Офіційний курс 13,20 гривні за долар США, ринковий курс продажу 13,90 гривні за долар США. Власник депозитного рахунку в іноземній валюті може отримати $10\,500 \cdot 13,20 = 138\,600$ гривень. Придбати на ринку може тільки $138\,600 / 13,90 = 9\,971,22$ долара США. Законодавчо затверджений механізм відшкодування коштів розміщених в іноземній валюті не надає можливості ані примножити кошти, ані їх зберегти в розмірі розміщення. Розміщення коштів з метою їх збереження та примноження на депозитний рахунок збиткове на суму 28,78 доларів США.

Для України характерні значні коливання курсу іноземної валюти. Так, у 1998 році вартість долара США зросла за тиждень із 1,7 гривень за долар до 5,0 гривень за долар США. Аналогічне різке підвищення вартості іноземної валюти спостерігаємо в 2008 році з 5,0 гривень за долар до 8,0 гривень. Станом на 01.01.2015 року Національним банком України встановлено офіційний курс долара США 15,81 гривні за один долар, станом на 01.01.2016 року – 24,00 гривні за долар США. За рік національна валюта знецінилася в 1,52 разу. При таких різких коливаннях курсу іноземної валюти збитки за коштами розміщеними в іноземній валюті будуть набагато більшими.

На теперішній час гарантується повернення суми вкладів не більше 200 000 тисяч гривень в одному банку. Вкладник банку може не знати про гарантований розмір повернення вкладів, а можливо і знатиме, але забажає розмістити більшу суму. Тому, щоб не допустити розміщення коштів у сумі, більшій за гарантований розмір відшкодування, Закон України «Про банки і банківську діяльність» доцільно доповнити нормою, яка б забороняла приймати від фізичних осіб кошти в сумі, понад розмір гарантованої суми відшкодування. Ця нормальна етична вимога повинна стати юридичною нормою банківської діяльності.

Фізична особа вносить на депозит кошти в сумі 10 000 доларів США під 12 % річних. Строк розміщення вкладу становить 12 місяців. На момент розміщення коштів за курсом НБУ 15,81 гривень за долар, сума вкладу в національній валюті становить

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

158 100 гривень, вказана сума вписується у граничний розмір відшкодування. Після закінчення строку фізична особа повинна отримати 11 200 доларів США, при курсі 15,81 гривень за долар це становитиме 177 072 гривні. Протягом року вартість іноземної валюти зросла до 24,00 гривень за долар США. За таких умов сума вкладу за офіційним курсом гривні до іноземних валют становитиме 268 800 гривень. Сума коштів, розміщених на депозитний рахунок в іноземній валюті, на момент розміщення вписується в розмір гарантованого розміру відшкодування, а на момент виплати перевищує його, тому що зріс курс іноземної валюти. У разі прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії фізична особа власник депозитного рахунку не має можливості одразу отримати всі кошти. Тому пропонуємо внести зміни до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Максимальні суми відшкодування в більшості країн встановлені у твердій валюті і на сьогодні становлять: у Чехії 25 тисяч євро, Угорщині – 23,5 тисячі євро, Польщі – 22,5 тисячі євро, Литві – 17,4 тисячі євро. У США система страхування забезпечує відшкодування вкладів у розмірі 100 тисяч доларів США, у Канаді – 47,5 тисячі доларів США.

Висновки і пропозиції. З метою зменшення відтоку грошових коштів з депозитних рахунків у комерційних банках, відновлення довіри до них та мінімізації негативних наслідків банкрутства комерційних банків пропонуємо:

Значно збільшити граничний розмір відшкодування та встановити його в сумі, еквівалентній 25 000 Євро.

У випадку розміщення грошових коштів у національній та/або в іноземній валюті банкам заборонити залучення грошових коштів від фізичних осіб враховуючи нараховані відсотки на день виплати в сумі, що перевищує максимальний розмір відшкодування встановлений Фондом на день розміщення коштів.

Статтю 48 «Обмеження щодо діяльності банків» перший абзац Закону України «Про банки і банківську діяльність» доповнити таким реченням: Банкам забороняється залучати на депозитні рахунки (депозити) вклади від однієї фізичної особи, включаючи відсотки нараховані на день їх повернення, кошти в обсягах, що перевищують гарантовану суму відшкодування. У разі залучення коштів в іноземній валюті сума вкладу оцінюється за офіційним курсом національної валюти, включаючи нараховані відсотки, та порівнюється із гарантованою сумою відшкодування на момент розміщення вкладу.

Статтю 3 «Гарантії за вкладом» Закону України «Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб» доповнити таким реченням: Фонд відшкодовує кошти за вкладами розміщеними в іноземній валюті у валюті розміщення в повній сумі.

Чинне законодавство та відповідна практика не відповідають ст. 41 Конституції України «Право приватної власності є непорушним», тому повинна бути вдосконалена законодавча база запропонованими пропозиціями.

Запровадження таких норм сприятиме вдосконаленню грошово-кредитної політики, стовідсотковому гарантуванню повернення коштів, розміщених на депозитних рахунках, підвищить захист приватної власності, довіру вкладників до банків, пожвавлення ділової активності, позитивно вплине на розміри позикового капіталу банків.

Список використаних джерел

1. Шершеневич Г. Ф. Курс торгового права / Г. Ф. Шершеневич. – М., 2003. – Т. II: Товар. Товарные сделки. – 409 с.
2. Звіт Рахункової Палати України за 2004. – К., 2005. – 128 с.
3. Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 10 вересня 1998 року №996/98. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996/98>.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

4. Про порядок створення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, формування та використання його коштів [Електронний ресурс] : Положення від 10 вересня 1998 року № 996/98. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996/98>.
5. Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Закон України від 20 вересня 2001 року. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/2728-14>.
6. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Закон України від 23 лютого 2012 року. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/4452-17>.
7. Інтерв'ю Голови НБУ Валерії Гонтаревої 5 каналу 19.03.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://www.Youtube.com/watch?q7ozv1w\]vw&faature=youtube](https://www.Youtube.com/watch?q7ozv1w]vw&faature=youtube).
8. Статистика // Офіційна інтернет-сторінка Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fq.gov.ua/statystyka>.
9. Офіційна інтернет-сторінка Національного Банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wwwbank.gov.ua>.
10. Звіт опитування споживачів фінансових послуг в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fq.gov.ua/imaqes/dcos/Zvit.pdf>.
11. Офіційна інтернет-сторінка вікіпедії. – Режим доступу : <https://uk.Wikipedia.Org/wiki/>.
12. Просвещение // Офіційна інтернет-сторінка Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fq.gov.ua.fin.prosvita>.
13. Офіційна інтернет-сторінка Державного комітету статистики України про індекси споживчих цін в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121–III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.

References

1. Sherchenevich, G.F. (2003). Kurs torqovoqo prava [Course of business law]. (Vol. II). Moscow (in Russian).
2. Zvit Rahunkovoi palaty Ukrainy [Report of the Accounting Chamber of Ukraine] (2005). Kyiv.
3. Pro zachodu schodo zahustu prav fizychnyh osib – vkladnykiv komerzijnyh bankiv Ukraine: Ukaz Prezudenta Ukraine vid 10 veresnia 1998 roku № 996/98 [On measures to protect the rights of individuals – depositors of commercial banks in Ukraine: Decree of President of Ukraine on September 10, 1998 № 996/98]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996/98>.
4. Pro poriadok stvorennia Fondu garantuvannia vkladiv fizychnyh osib, formuvannia ta vykorustannia yoho koshtiv: Polozhennia vid 10 veresnia 1998 roky № 996/98. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996/98>.
5. Pro fond garantuvannia vkladiv fizychnyh osid: Zakon Ukrainy vid 20 veresnia 2001 roky № 2728-14 [On the Fund for Guaranteeing Deposits of Natural Persons: Law on September 20, 2001 № 2740-III]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>.
6. Pro sustemy garantuvannia vkladiv fisuchnuh osib: Zakon Ukrainy vid 23 liutogo 2012 roky № 4452-17 [On the System of Guaranteeing Natural Person Deposits: Law on February 23, 2012 № 4452-VI]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
7. Interviu Golovy NBU Valerii Gontarevoi 5 kanalu 19.03.2016 [Interview of the NBU Valerie Hontarevoi Channel 5 19.03.2016]. Retrieved from [https://www.Youtube.com/watch?q7ozv1w\]vw&faature=youtube](https://www.Youtube.com/watch?q7ozv1w]vw&faature=youtube).
8. Statystyka [Statistics] Ofitsiina internet-storinka Fondu harantuvannia vkladiv fizychnyh osib [Official web-site of Deposit Guarantee Fund]. Retrieved from <http://www/fq.gov.ua/statystyka>.
9. Oficiina internet-storinka Natsionalnoho Banku Ukraine [Official web-site of National Bank of Ukraine]. Retrieved from <http://www/bank.gov.ua>.
10. Zvit opytuvanni spozhyvachiv finansovuh poslug v Ukraini [Report survey of consumers of financial services in Ukraine]. Retrieved from <http://www/fq.gov.ua/images/dcos/zvit.pdf>.
11. Oficiina internet-storinka wikipedii [Official web-site of Wikipedia]. Retrieved from <https://uk.Wikipedia.Org/wiki/>.
12. Prosvita [Enlightenment]. Oficiina internet-storinka Fondu garantuvannia vkladiv fizychnyh osib. Retrieved from <http://www.fq.gov.ua.fin.prosvita>.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

13. Oficiina internet-storinka Derzhavnogo komitetu statystuku Ukraine pro indeksu spoguvchuh tsin v Ukraini [Official web-site of State Statistics Service of Ukraine about Consumer price index in Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.

14. Pro banky i bankivsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 7 grudnia 2000 roku № 2121-III [On Banks and Banking: Law on December 7, 2000 № 2121-III]. (2001). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 5-6, article 30.

Єрмак Олександр Іванович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14027, Україна).

Єрмак Александр Иванович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учёта, аудита и налогообложения, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14027, Украина).

Oleksandr Yermak – PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of Accounting, Taxation and Audit, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14027 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: ermakoi@ukr.net

Левченко Юрій Іванович – кандидат економічних наук, пенсіонер.

Левченко Юрий Иванович – кандидат экономических наук, пенсионер.

Yrii Levchenko – PhD in Economics, pensioner.